

SPECIÁLNÍ ANALÝZA

EU Office | Květen 2015

Digitální Evropa – nadvláda severu

Digitální trh – jedna z priorit Komise

Vývoj a růst technologií v posledních dekadách dosahuje závratných rychlostí. Nejinak tomu je i v případě digitálních technologií. Vždyť bez digitální technologie by si už valná většina obyvatelstva Evropské unie nedokázala představit život, neb se stala jeho nedílnou součástí. Určitě to není věc nezbytná, ale bez přístupu k internetu už by mnozí dlouhodoběji nechtěli být.

Internet využíváme jak v pracovním, tak i v soukromém životě. Narůstající počet každodenních uživatelů tomu dává zapravdu. Jak roste počet uživatelů, roste i nárok na pokrytí širokopásmovým připojením a znalost možností internetu, čímž klade nároky i na jeho uživatele.

Vždyť možnosti užití internetu jsou opravdu široké. Od pracovních k volnočasovým aktivitám, přes nakupování, až k využívání v bankovníctví či komunikaci se státní správou. Kapitolou samou o sobě je i zvyšující se obliba používání tzv. „sociálních sítí“, které prakticky každodenně navštěvují hlavně mladší generace.

Rozšiřování digitálních služeb se však potýká i s řadou překážek či omezení. Může se například jednat o blokování vybraných služeb v některých specifických lokalitách. Problém občas nastává i u propojování některých elektronických služeb, kdy se tím omezením může stát státní hranice.

Tyto i další aspekty, které brání zvyšování efektivit v rámci propojení a digitalizace Evropské unie chce Junckerova komise odstranit. Jednotný digitální trh se tak stal jednou z priorit Evropské komise.

Na realizaci jedné z nejdůležitějších priorit Evropské komise se podílí projektový tým 14 eurokomisařů. Členkou projektového týmu Jednotný digitální trh je i česká komisařka Věra Jourová, která má v Evropské komisi od listopadu 2014 na starost oblast „Spravedlnost, spotřebitelé a rovnost žen a mužů“. Projektový tým vede místopředseda Evropské komise Andrus Ansip z Estonska. K problematice jednotného digitálního trhu proběhly na půdě Komise diskuse a samotná strategie pro jednotný digitální trh by tak měla být zveřejněna koncem května.

Komise si stanovila tři hlavní oblasti, na které se zaměří během svého funkčního období:

1. *Lepší přístup k digitálnímu zboží a službám pro spotřebitele a podniky*
2. *Formování vhodného prostředí pro rozvoj digitálních sítí a služeb*
3. *Vytvoření evropské digitální ekonomiky a společnosti s dlouhodobým růstovým potenciálem*

Lepší přístup k digitálnímu zboží a službám pro spotřebitele a podniky

První oblast se zaměří na **snadnější přeshraniční elektronický obchod, zejména pro malé a střední podniky**, díky harmonizovaným spotřebitelským a smluvním podmínkám a efektivnějšímu a cenově dostupnému doručování zásilek. V současnosti pouze 15 % spotřebitelů, vzhledem k některým cenám doručení, jež převyšují cenu samotného produktu, nakupuje online z jiné země EU.

Dalším nadefinovaným problémem týkajícím se oblasti přístupu k digitálnímu zboží a službám je i tzv. („geo-blocking“), tedy blokování služeb na základě zeměpisné polohy. Evropská komise chce dosáhnout zamezení takového blokování služeb, aby obyvatelstvo Evropské unie mohlo využívat všech online služeb, které jsou k dispozici i v jiných členských státech.

Evropská komise se taky zaměří na modernizaci autorského práva, jež zajistí správnou rovnováhu mezi zájmy tvůrců a uživatelů či spotřebitelů, a dále na zjednodušení režimů DPH. Pro malé a střední podniky totiž vznikají v důsledku existence rozdílných požadavků a složitostí daňových předpisů vysoké náklady, které jsou odhadované na 80 miliard eur.

Formování vhodného prostředí pro rozvoj digitálních sítí a služeb

V dalším bodu, se Evropská komise bude zabývat **podporou investic do infrastruktury**. Provede proto revizi současných telekomunikačních a mediálních předpisů, aby odpovídaly nově nadefinovaným úkolům, zejména pokud jde o využití ze strany spotřebitelů i z důvodu rychle rostoucího počtu hlasových volání přes internet.

Evropská komise se bude dále zabývat rostoucím významem online platform (vyhledávačů, sociálních médií, obchodů s mobilními aplikacemi atd.) pro prosperující ekonomiku využívající internet. To zahrnuje také zkoumání cest, jak posílit důvěru v online služby díky větší transparentnosti, jak je začlenit do online hodnotového řetězce a jak umožnit rychlé odstraňování nezákonného obsahu. Klíčem k posílení důvěry by mělo být i rychlé přijetí nařízení o ochraně údajů.

Vytvoření evropské digitální ekonomiky a společnosti s dlouhodobým růstovým potenciálem

V posledním třetím bodě se Komise mimo jiné zaměří na **pomoc při integrování nové technologie všem průmyslovým odvětvím**, neboť průmysl jako takový představuje základní prvek evropské ekonomiky. Proto jednotlivé standardy pro nové technologie musí vznikat rychleji i z důvodu obrovského významu pro konkurenceschopnost Evropské unie.

Komise si rovněž přeje, aby průmysl a společnost výtěžily co nejvíce z datové ekonomiky. Každou sekundu jsou produkovány velké objemy údajů vytvářených lidmi nebo generovaných stroji – například snímači, které shromažďují informace o klimatu, satelitním snímkováním, digitálními fotografiemi a videozáznamy, záznamy nákupních transakcí nebo signály GPS. Velkoobjemová data jsou nesmírně významným zdrojem, vyvolávají však také důležité otázky v souvislosti s vlastnictvím, ochranou údajů nebo standardy.

Junckerova komise se rovněž zaměří na rychle rostoucí cloud computing (podíl digitálních dat uložených v cloudu má vzrůst z 20 % v roce 2013 na 40 % v roce 2020).

Pro samotné obyvatelstvo bude vedle zajištění správného fungování nových digitálních technologií důležité i rozvíjení digitálních dovedností a využívání možností a příležitostí, jež se jim tímto nabízejí.

Index DESI 2015 – Digitální ekonomika a společnost

A jak si vlastně jednotlivé členské země vedou v oblasti digitalizace? Koncem února Evropská komise zveřejnila složený index DESI (digitální ekonomika a společnost), který kombinuje 33 relevantních ukazatelů týkajících se digitální výkonnosti států Evropské unie. Tento index lze chápat jako určitý analytický nástroj na srovnávání států mezi sebou, tak i v čase a poskytuje tak základ pro zahájení strategie jednotného digitálního trhu. Jednotlivé země jsou hodnoceny na základě výkonu v 5 digitálních oblastech (které se dělí na další ukazatele):

- **Konektivita** (pokrytí pevným širokopásm. příp., počet pevných širokopásm. příp., zavádění mobilního širokopásm. příp., spektrum, pokrytí NGA, % účastníků s rychlým širokopásm. příp.);
- **Lidský kapitál** (uživatelé internetu, základní digitální dovednosti, odborníci v oblasti IKT, absolventi tzv. oborů STEM);
- **Využívání internetu** (zpravodajství, hudba a videa a hry, služby „video na vyžádání“, IPTV – televize přes internetový protokol, videohovory, sociální sítě, bankovníctví, nakupování);
- **Integrace digitálních technologií** (elektronické sdílení informací, RFID, sociální média, elektronická fakturace, cloudové služby, malé a střední podniky prodávající přes internet, obrat z elektronického obchodování, přeshraniční online prodej);
- **Digitální veřejné služby** (využití elektronické veřejné správy, předem vyplněné formuláře, úplnost online postupů, veřejně přístupné údaje, výměna lékařských údajů, elektronické lékařské předpisy).

V indexu DESI 2015 jsou používána data podle dostupnosti z let 2013 a 2014. Na základě jejich vyhodnocení byly jednotlivé členské státy seřazeny do žebříčku podle jejich stupně digitalizace (maximum je hodnota 1,0), jež stanovily výsledky ve výše zmiňovaných 5 digitálních oblastech, kterým byly přidány váhy podle jejich důležitosti. Proto oblasti „konektivita“ a „lidský kapitál“ představují každá po 25 % celkového indexu. „Integrace digitálních technologií“ je převážena 20 % a zbylé dvě oblasti „využívání internetu“ a „digitální veřejné služby“ představují každá 15 % souhrnného indexu.

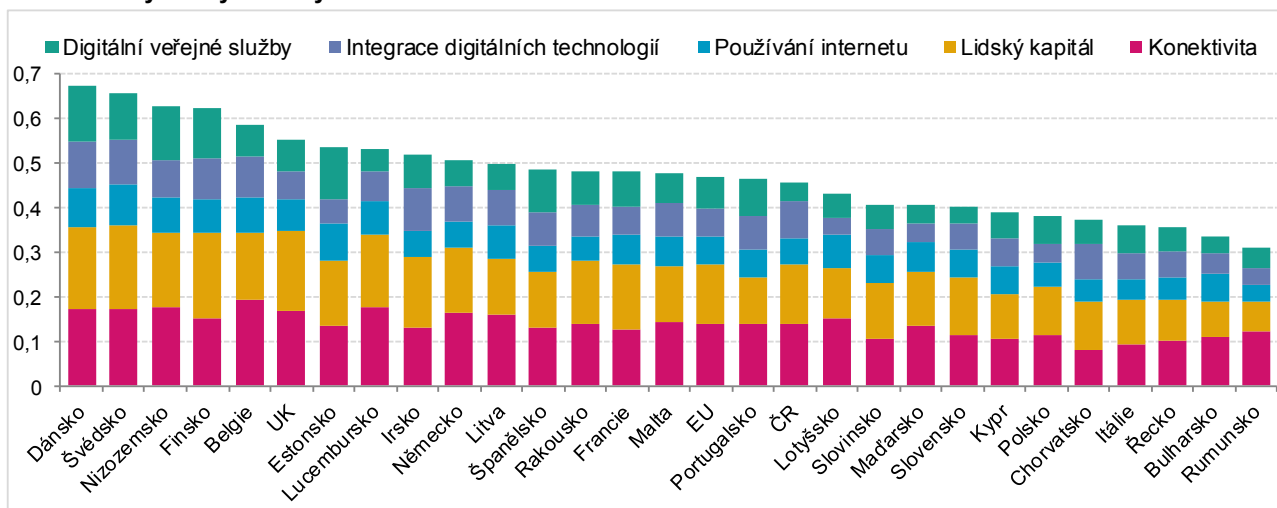
Rozdíly ve stupni digitalizace v jednotlivých státech Evropské unie jsou značné. Zvítězily vyspělé státy s vysokým inovačním potenciálem a zaměřením na nové technologie a samotný pokrok. Se známkou 0,68, kdy maximum je známka 1,0, se na 1. místě umístilo Dánsko, následováno Švédskem, Nizozemskem a dalším severským státem Finskem. Bezesporu nepřekvapí ani „chvost“ indexu. Umístění málo ekonomicky výkonných států Rumunska a Bulharska na posledních místech (se známkou 0,31, respektive 0,33) se dalo předpokládat. To, že budou v závěsu za Řeckem a Itálií sice překvapivé být může, ale tato informace nahrává tomu, že tyto státy nejsou v dobré kondici. Mají problémy nejen makroekonomické, ale i na poli digitalizace, což může znamenat dlouhodobý problém a do budoucna ztrátu konkurenceschopnosti.

DESI 2015 – Česká republika

Podprůměrné 17. místo z 28 členských států se známkou 0,46 řadí Českou republiku mezi středně výkonné státy (kam dále podle Indexu DESI 2015 patří: Belgie, Estonsko, Francie, Irsko, Litva, Lucembursko, Malta, Německo, Portugalsko, Rakousko, Spojené království a Španělsko). ČR za sebou nechala většinu států bývalého východního bloku a rozdíl oproti státům jako je Francie nebo Rakousko jsou velmi malé. Celkové 17. místo obsadila Česká republika i v indexu DESI 2014. Pokud srovnáme jednotlivé známky v pěti hlavních oblastech za poslední dva roky, vidíme, že kromě oblasti „digitální veřejné služby“ došlo ke zlepšení.

Nicméně ostatní státy také nezůstávají v oblastech digitální ekonomiky a společnosti stát, a tak se celkové pořadí pro ČR nezměnilo.

Souhrnné výsledky členských států v Indexu DESI 2015

Zdroj: Evropská komise

Index DESI 2015 v České republice oproti roku 2014

	DESI 2014		DESI 2015	
	pořadí	známka	pořadí	známka
Konektivita	15	0,48	14	0,55
Lidský kapitál	14	0,51	13	0,54
Používání internetu	19	0,37	20	0,39
Integrace digitálních technologií	10	0,36	7	0,41
Digitální veřejné služby	23	0,30	25	0,30

Zdroj: Evropská komise

Nadprůměrných výsledků dosahuje ČR jen v oblasti „Integrace digitálních technologií“, kde získala 7. místo, oproti DESI 2014 to činí zlepšení o 3 příčky. Výborně dopadly výsledky v suboblastech „Malé a střední podniky, které prodávají přes internet“ (% všech malých a středních podniků s 10 a více zaměstnanci – vyjma finanční sektor) a „Obrat z elektronického obchodování“ (% obratu všech malých a středních podniků s 10–249 zaměstnanci - vyjma finanční sektor), kde ČR obsadila dokonce 1. místo ze všech členských států EU.

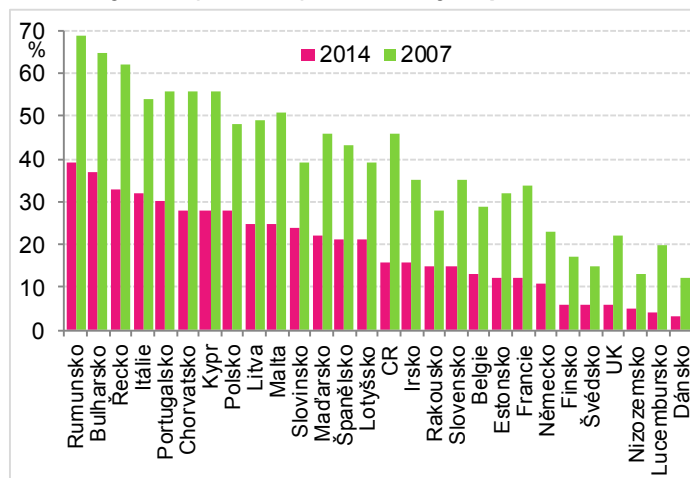
Průměrně dopadly oblasti „Konektivita“ (14. místo) a „Lidský kapitál“ (13. místo), ve kterých došlo taky k mírnému zlepšení v pořadí. U konektivity tomu pomohlo zvýšení zájmu o vysokorychlostní připojení a to jak pevné, tak i mobilní.

Širokopásmovým internetem jsou pokryty prakticky všechny domácnosti (ve venkovských oblastech to činí 91 % domácností).

Rozšiřuje se i podíl obyvatelstva, které má k dispozici 4G mobilní připojení (12 % v roce 2014). Zvýšil se i podíl pravidelných uživatelů internetu na 76 % obyvatelstva (data za rok 2014), oproti předchozímu roku je to navýšení o 6 procentních bodů.

I přes zvyšující se podíl pravidelných uživatelů internetu, zaostáváme za průměrem EU v oblasti „Používání internetu“. Využívání internetu nabízí široké možnosti. Například čtení online zpráv (86 % českých uživatelů), hraní online her (57 %) či využívání sociálních sítí (50 %). Na oblibě narůstá i internetové bankovníctví (58 % českých uživatelů) a také nakupování. Problematická se jeví oblast „Digitálních veřejných služeb“, kde se Česká republika propadla nejen o dvě příčky oproti poslednímu indexu, ale dosáhla pouze na 25. místo, hlavně z důvodů nedostatků týkajících se využívání elektronické veřejné správy a úplnosti online postupů.

Podíl obyvatel (16-74 let), kteří nikdy nepoužili internet

Zdroj: Eurostat

Pravidelní uživatelé internetu (ve věku 16-74 let) ve státech EU

	2014 (%)	Δ 2014-2007 (p.b.)		2014 (%)	Δ 2014-2007 (p.b.)
Lucembursko	93	+21	Maďarsko	75	+26
Dánsko	92	+16	Lotyšsko	72	+20
Nizozemsko	91	+10	Španělsko	71	+27
Švédsko	91	+16	Malta	70	+27
Finsko	90	+15	Litva	69	+24
UK	89	+24	Slovinsko	68	+19
Belgie	83	+20	Chorvatsko	65	+33
Německo	82	+18	Kypr	65	+30
Estonsko	82	+23	Polsko	63	+24
Francie	80	+25	Portugalsko	61	+26
Rakousko	77	+16	Řecko	59	+31
Česká republika	76	+34	Itálie	59	+25
Irsko	76	+25	Bulharsko	54	+26
Slovensko	76	+25	Rumunsko	48	+26
EU	75	+24			

Zdroj: Eurostat

Podíl uživatelů, kteří používají internet pravidelně (minimálně jednou týdně), narostl v posledních několika letech prakticky ve všech státech EU o desítky procentních bodů. I přesto zůstávají mezi členskými státy obrovské rozdíly. V nejspolehlivějších státech se podíl pravidelných uživatelů internetu ve věkové skupině 16 až 74 let pohybuje kolem 90 %. Naproti tomu Bulharsko a Rumunsko mají zhruba 50% podíl. Některé státy „jižního křídla“ Itálie, Řecko a Portugalsko jsou na tom jen o něco mále lépe s 60% podílem internetových uživatelů.

Generace mladých lidí členských států narozených před 16 lety se s internetem už natolik snížila, že ho pravidelně používají téměř všichni ve věkové skupině 16 až 24 let. Prostor pro vyšší růst v oblasti digitální technologie zůstává už jen ve státech méně rozvinutých v tomto segmentu a to v Rumunsku, Bulharsku a Itálii.

